Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen Akatemiasta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Suomen Akatemiasta annettua lakia. Ehdotuksen mukaan Suomen Akatemia määriteltäisiin hallinnollisesti tieteen ja tutkimuksen asiantuntijaorganisaatioksi, mikä vastaisi nykyistä muotoilua paremmin muuttuneen toimintaympäristön tarpeisiin. Akatemian tehtävämuotoilua ehdotetaan koottavaksi nykyistä selkeämmäksi kolmen kohdan kokonaisuudeksi. Tieteellisten toimikuntien jäsenten toimikausia esitetään rajattavaksi lähtökohtaisesti yhteen, jotta luottamustoimen houkuttelevuus ja toiminnan uudistumiskyky voidaan varmistaa jatkossakin. Lisäksi toimikuntien nimitysprosessia ehdotetaan muutettavaksi avoimemmaksi ja läpinäkyvämmäksi.

Hallintovirastoa ja valtuutussäännöksiä koskeviin pykäliin ehdotetaan vähäisiä, teknisluonteisia tarkennuksia.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2018.

_____

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ....1
SISÄLLYS....2
YLEISPERUSTELUT....4
1 JOHDANTO....4
2 NYKYTILA....4
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö....4
Hallinnollinen asema....4
Akatemian tehtävät....4
Tieteelliset toimikunnat....4
2.2 Kansainvälinen kehitys....4
Ruotsi....4
Norja....5
Yhdistynyt kuningaskunta....6
Alankomaat....6
Euroopan tutkimusneuvosto....7
2.3 Nykytilan arviointi....7
Hallinnollinen asema....7
Akatemian tehtävät....8
Tieteelliset toimikunnat....9
Suomen Akatemiasta annetun valtioneuvoston asetuksen nykytilan arviointi....10
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET....11
3.1 Tavoitteet....11
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot....11
3.3 Keskeiset ehdotukset....12
Muutokset valtioneuvoston asetukseen Suomen Akatemiasta....12
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET....13
Yhteiskunnalliset vaikutukset....13
Taloudelliset vaikutukset....13
Vaikutukset viranomaisten toimintaan....13
Vaikutukset eri sukupuolten kannalta....14
5 ASIAN VALMISTELU....14
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto....14
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen....15
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT....17
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT....17
2 VOIMAANTULO JA SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET....19
LAKIEHDOTUS....20
Laki Suomen Akatemiasta annetun lain muuttamisesta....20
LIITTEET....22
RINNAKKAISTEKSTI....22
Laki Suomen Akatemiasta annetun lain muuttamisesta....22

ASETUSLUONNOS 25
Valtioneuvoston asetus Suomen Akatemiaa koskevan valtioneuvoston asetuksen (979/2009) muuttamisesta 25

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Hallinnollinen asema

Suomen Akatemia on Suomen tutkimus- ja innovaatiojärjestelmässä vakiintuneen aseman saavuttanut opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalle sijoittuva tutkimuksen rahoittaja, jolla on myös muita kansallisia ja kansainvälisiä tiede- ja tutkimuspolitiikan tehtäviä. Suomen Akatemiasta annetussa laissa (922/2009) on säännökset Suomen Akatemian hallinnollisesta asemasta. Niiden mukaan Suomen Akatemia on tiedehallinnon keskuselin, joka kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan.

Akatemian tehtävät

Suomen Akatemiasta annetussa laissa on säännökset Suomen Akatemian tehtävistä. Niiden mukaan Suomen Akatemia edistää tieteellistä tutkimusta ja sen hyödyntämistä, kehittää kansainvälistä tieteellistä yhteistyötä, toimii asiantuntijaelimenä tiedepolitiikkaa koskevissa kysymyksissä, myöntää rahoitusta tieteelliseen tutkimukseen, tutkijankoulutukseen ja tutkimusedellytysten kehittämiseen sekä suorittaa muut tiedepoliittiset asiantuntijatehtävät, joista valtioneuvoston asetuksella on säädetty tai jotka opetus- ja kulttuuriministeriö sille antaa.

Tieteelliset toimikunnat

Suomen Akatemiasta annetussa laissa säädetään, että Akatemiassa on valtioneuvoston asetuksella säädettävät tieteelliset toimikunnat, jotka hoitavat Akatemian tehtäviä kukin toimialallaan. Laissa säädetään edelleen toimikuntien kokoonpanosta ja toimikausista sekä kuulemismenettelystä toimikuntia asetettaessa. Valtioneuvoston asetus Suomen Akatemiasta (979/2009) sisältää tarkemmat säännökset tieteellisten toimikuntien määrästä ja tieteenalajaosta.

2.2 Kansainvälinen kehitys

Ruotsi

Ruotsissa Suomen Akatemiaa vastaava tieteellisen tutkimuksen rahoittaja- ja asiantuntijaorganisaatio on Tiedeneuvosto (Vetenskapsrådet). Sen päätehtävänä on korkeatasoisen tieteellisen tutkimuksen rahoittaminen ja sen kautta yhteiskunnan kehitykseen vaikuttaminen. Lisäksi Tiedeneuvosto toimii hallituksen neuvonantajana tiedepolitiikassa ja sen tehtävänä on myös tieteellisen viestinnän edistäminen. Tiedeneuvoston rahoitus on kilpailtua tutkimusrahoitusta, jota myönnetään parhaille hankkeille hakemusten ja vertaisarvioinnin perusteella. Tiedeneuvosto rahoitti tieteellistä tutkimusta vuonna 2015 6,8 miljardilla kruunulla (noin 740 miljoonaa euroa). Tiedeneuvosto toimii opetusministeriön (Utbildningsdepartementet) alaisuudessa.

Laki Tiedeneuvostosta (Lag om Vetenskapsrådet, 2000:662) sisältää kolme pykälää, joiden mukaan Tiedeneuvoston tehtävänä on rahoittaa korkeatasoista tieteellistä tutkimusta, ja sen hallituksen jäsenistä enemmistön tulee edustaa korkeakouluja. Valtioneuvosto nimittää Tiedeneuvoston hallituksen jäsenet. Lisäksi valtioneuvosto voi antaa tarkempia määräyksiä Tiedeneuvoston tehtävistä, sisäisestä organisoitumisesta sekä sen hallituksen jäsenten nimittämisestä.

Tiedeneuvostoa koskevassa asetuksessa (Förordning med instruktion för Vetenskapsrådet, 2009:975) annetaan tarkempia säännöksiä muun muassa Tiedeneuvoston tehtävistä, hallituksesta ja tieteellisistä toimikunnista. Tiedeneuvoston hallituksessa on yhdeksän jäsentä, joista kuusi valitaan tieteellisten toimikuntien jäsenistä ja kolme nimittää valtioneuvosto. Hallituksen jäsenten toimikausi on kolme vuotta ja sama henkilö voidaan nimittää enintään kahdeksi toimikaudeksi peräkkäin. Tiedeneuvostossa on kolme tieteellistä toimikuntaa (humanistiset ja yhteiskuntatieteet, lääketiede ja terveys sekä luonnontieteet ja tekniikka) sekä tutkimusinfrastruktuuritoimikunta ja viisi komiteaa (kehitystutkimuksen, taiteellisen tutkimuksen, kliinisen terapiatutkimuksen, kliinisen tutkimuksen ja kasvatustieteellisen tutkimuksen komitea). Lisäksi Tiedeneuvosto voi asettaa muita komiteoita. Tieteellisissä toimikunnissa on kussakin 8—11 jäsentä, tutkimusinfrastruktuuritoimikunnassa 13 jäsentä ja komiteoissa kussakin 7—13 jäsentä.

Tiedeneuvoston lisäksi Ruotsissa toimii neljä muuta kansallista tutkimusrahoittajaa. Tutkimusneuvosto Formas rahoittaa tutkimusta kestävän kehityksen alueella, tutkimusneuvosto Forte terveyden, työelämän ja hyvinvoinnin alueilla, innovaatioviranomainen Vinnova innovaatiohankkeita sekä Energiaviranomainen energiatutkimuksen alueella.

Tiedeneuvostoa koskevaan asetukseen on lisätty vuonna 2013 pykälä, jonka mukaan Tiedeneuvoston tulee asettaa yhteistyöryhmä yhdessä muiden kansallisten tutkimusrahoittajien (Vinnova, Formas, Forte, Energimyndighet) kanssa. Yhteistyöryhmän tehtävänä on laatia analyysejä, strategioita ja tutkimusohjelmia sekä tehdä ehdotuksia tutkimustoiminnan kehittämiseksi ja uudistamiseksi.

Norja

Norjassa tieteellisen, hyödynnettävän, sovellettavan ja strategisen tutkimuksen rahoituksen toiminnot on kansallisesti keskitetty Tutkimusneuvostoon (Forskningsrådet). Tutkimusneuvostolla on myös Norjan hallituksen, valtion hallinnon sekä tutkimusyhteisön pääasiallisena tutkimuspoliittisena neuvonantajana toimimisen tehtävä. Yksi neuvoston keskeisistä tehtävistä on varmistaa Norjan riittävä tutkimus- ja kehitystyöhön panostaminen sekä kansainvälisen yhteistyön lisääminen esim. EU:n puiteohjelman kautta. Tiedeneuvoston vuosibudjetti on noin 9 miljardia (noin 972 miljoonaa euroa) Norjan kruunua.

Tutkimusneuvoston tehtävänä on tunnistaa Norjan tutkimustarpeet ja suositella kansallisia painopisteitä, joita se tukee kohdennetuilla rahoitusinstrumenteillaan. Tutkimusneuvosto pitää käsissään strategisia ohjia uusien tieteenalojen edistämisessä, huipputasoisen tutkimuksen edellytysten luomisessa ja uusien yhteiskuntalähtöisten aloitteiden huomioimisessa tutkimuksessa.

Tutkimusneuvoston hallituksen, hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä neljän tutkimuksen yksikön puheenjohtajat nimittää kuningas neljän vuoden toimikaudeksi. Tutki-

muksen yksiköiden jäsenet nimittää tutkimusneuvoston hallitus. Yksiköiden jäseniltä vaaditaan tutkimuksen, liiketoiminnan, teollisuuden ja yhteiskunnallisten kysymysten tuntemusta. Jäsenet voidaan nimittää korkeintaan kahdeksi peräkkäiseksi kaudeksi. Tutkimuksen yksiköt jakautuvat neljään alaan: Tiede, jolla kaksi alalaitosta (lääke- ja luonnontieteet sekä yhteiskunta- ja humanistiset tieteet); energia, luonnonvarat ja ympäristö; yhteiskunta ja terveys sekä innovaatiot.

Tutkimusneuvostoa ohjaa Norjan opetus- ja tutkimusministeriö, mutta neuvosto käy ministeriöiden budjettivalmisteluja varten vuosittain keskustelut Norjan jokaisen kuudentoista ministeriön kanssa. Neuvoston tehtävänä on yhteen sovittaa ministeriöiden näkemykset tutkimuksesta sekä tunnistaa kansallisia painopisteitä.

Yhdistynyt kuningaskunta

Yhdistyneessä kuningaskunnassa parlamentti hyväksyi kesällä 2017 lakiesityksen aiemmin erillisinä toimineiden seitsemän tieteellisen toimikunnan, innovaatiotoimijan sekä osan Englannin korkeakoulutuksen rahoitustoimikunnasta yhdistämisestä yhdeksi kokonaisuudeksi. Taustalla vaikuttavat toimintaympäristön nopeat muutokset ja tarve vastata monimutkaisiin, tieteidenvälisiin haasteisiin aiempaa paremmin ja ylittää perinteisiä hallinnonalarajoja ketterämmin. Muutoksella tavoitellaan vahvempaa tutkimusjärjestelmän ääntä yhteiskunnallisessa keskustelussa, lisääntyvää tehokkuutta sekä vahvempaa strategista johtamista tutkimusrahoitukseen. Muutoksen ja siihen liittyvien muiden kehittämistoimien myötä Yhdistyneen kuningaskunnan yritystoiminnan, innovaatioiden ja osaamisen ministeriön (Department for Business, Innovation and Skills) hallinnonalan organisaatioiden määrä laskee kymmenestä kahteen, minkä arvioidaan esityksen mukaan parantavan asetettujen politiikkatavoitteiden saavuttamista samalla säilyttäen tieteellisten toimikuntien identiteetin ja autonomian.

Alankomaat

De Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) on Alankomaiden tieteellisen tutkimuksen tukijaorganisaatio, joka sekä rahoittaa tutkimusta että ylläpitää tutkimusinstituutteja. NWO toimii opetus- ja kulttuuriministeriön ohjauksessa, mutta on itsenäinen organisaatio, jonka toimintaa säätelee laki NWO:sta sekä hyvän hallinnon ohje (the Dutch Code of 'Goed Bestuur').

NWO:n organisaatio on uudistettu vuonna 2017 voimaan saatetulla lailla. NWO:n hallitus (executive board) vastaa sateenvarjo-organisaation toiminnasta ja jakaa vuosittaisen budjetin eri toimintoihin. Hallitus nimittää yksiköiden neuvostot (board) ja niiden puheenjohtajat sekä vastaa yksiköiden välisistä toimista. Tutkimuksen yksiköt jakaantuvat tieteenaloittain neljään ryhmään: 1) luonnontieteet; 2) soveltavat ja insinööritieteet; 3) yhteiskunta- ja humanistiset tieteet; sekä 2019 alkaen 4) terveyden tutkimus.

Uudistuksen tavoitteena on ollut joustavuuden, tehokkuuden ja yhteistyön lisääminen NWO:n toiminnassa, jotta se pystyy paremmin vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin. Aiempaa yhtenäisemmällä organisaatiorakenteella pystytään myös paremmin vastaamaan tarpeeseen lisätä tieteenalarajat ylittävää yhteistyötä.

Euroopan tutkimusneuvosto

Euroopan tutkimusneuvosto (European Research Council, ERC) on Euroopan Unionin (EU) perustama korkeatasoisen tutkimuksen rahoittajaorganisaatio, joka myöntää rahoitusta huippututkijoille ja heidän tutkimusryhmilleen uraauurtavaan tutkimukseen. ERC-rahoituksen voi saada tutkija mistä päin maailmaa tahansa kunnianhimoisen hankkeen toteuttamiseksi Euroopassa. Tavoitteena on lujittaa eurooppalaisen tutkimuksen osaamista, dynaamisuutta ja luovuutta.

Euroopan tutkimusneuvosto koostuu riippumattomasta tieteellisestä neuvostosta (Scientific Council) ja sen toimeenpanovirastosta (ERC Executive Agency), joka toteuttaa ERC:n toimintaa työohjelmien muodossa. Tieteellinen neuvosto laatii toimintastrategiansa ja päättää itsenäisesti hakumuodoista sekä vertaisarvioinnin asiantuntijoista. Tavoitteena on vertaisarviointiprosessin korkea laatu ja uskottavuus tiedeyhteisön silmissä. Neuvoston kokonaisbudjetti 2014—2020 on noin 13 miljardia euroa.

EU:n tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman, Horisontti 2020 (2014—2020), täytäntöönpanoa koskevan erityisohjelman mukaisesti Euroopan komissio nimittää ERC:n tieteellisen neuvoston jäsenet (kerrallaan 22 jäsentä) riippumattoman identifiointikomitean ehdotuksesta. Tieteellinen neuvosto koostuu arvostetuista kansainvälisistä tutkijoista ja edustaa eri tieteenaloja laaja-alaisesti. Jäsenten kausi on neljä vuotta. ERC:n johtajana ja sen virallisena edustajana toimii tieteellisen neuvoston puheenjohtaja. Puheenjohtajaa avustavat kolme varapuheenjohtajaa, joista kukin edustaa yhtä ERC:n kolmesta päätutkimusalasta: fysikaaliset ja insinööritieteet, elävän luonnon tieteet (mukaan lukien biotieteiden ja terveyden tutkimuksen sekä lääketieteet) sekä yhteiskunta- ja humanistiset tieteet. Tieteellinen neuvosto valitsee tutkimusalallaan toimivat temaattisesti ennalta määritellyt paneelit (yhteensä 25 paneelia), joissa tutkimushakemukset arvioidaan (rating) ja esitetään rahoitettaviksi (ranking).

2.3 Nykytilan arviointi

Hallinnollinen asema

Akatemiaan tarvitaan tieteen ja tutkimuksen asiantuntijana laajemminkin kuin vain opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla. Muun muassa pääministerin johtaman, uusimuotoisen tutkimus- ja innovaationeuvoston perustaminen sekä kasvanut tarve hallinnonalarajat ylittävään yhteistyöhön esimerkiksi tutkittuun tietoon perustuvassa päätöksenteossa vaikuttavat merkittävällä tavalla myös Akatemian asemaan. Suomen Akatemian lisäksi julkinen tutkimusrahoittaja on Business Finland, joka rahoittaa pääosin yksityisen sektorin toimintaa. Julkisten tutkimusrahoittajien lisäksi tutkimustoimintaa rahoittavat muun muassa yksityiset säätiöt ja rahastot. Julkiset ja yksityiset tutkimusrahoittajat tekevät strategisen tason yhteistyötä koko tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän tasolla samantyyppisesti kuin esimerkiksi Ruotsissa.

Akatemia toteuttaa tieteen ja tutkimuksen asiantuntija-asemaansa esimerkiksi tukemalla tieteen ja tutkimuksen tuloksilla politiikkojen kehittämistä. Olemassa olevan lainsäädännön määritelmää laajemmalla tieteen ja tutkimuksen asiantuntija-asemalla Akatemialla olisi mahdollisuus tukea tiedepoliittista päätöksentekoa sekä tieteen ja tutkimuksen pitämistä näkyvänä osana yhteiskunnallista päätöksentekoa ja keskustelua. Akatemian toiminnan vaikuttavuutta vahvistaisi aktiivisempi osallistuminen tutkimusyhteisön ja muun yhteiskunnan vuoropuheluun ja tietopohjan laventaminen esimerkiksi analyysitoiminnan avulla.

Akatemian tehtävät

Tieteellisen tutkimuksen ja sen hyödyntämisen edistäminen on laissa määritelty Akatemian ensisijaiseksi tehtäväksi. Muut laissa määritellyt tehtävät, erityisesti kansainvälisen yhteistyön kehittäminen, asiantuntijaelimenä toimiminen sekä rahoituksen myöntäminen toteuttavat kukin osaltaan tätä edistämistehtävää. Asiantuntijaelimenä toimimista voi tarkastella lähtökohtana Akatemia luottamuselinyhteisönä ja toisaalta hallintovirastona. Näiden molempien ulottuvuuksien tarkastelu vaikuttaa Akatemian asiantuntijaroolin määrittelyyn.

Yhteiskunnallisessa keskustelussa Suomessa ja kansainvälisesti tiedepolitiikalla yleensä tarkoitetaan tieteen ja tutkimuksen edellytyksiä ja järjestelmää koskevaa päätöksentekoa. Englannin kielessä vastintermejä tiedepolitiikka-termille ovat mm. science policy, research policy ja policy for science. Suomenkielisissä ilmauksissa voi joskus olla epäselvää, tarkoitetaanko politiikkaa (politics) vai toimintapolitiikkoja (policy, policies): tässä yhteydessä tiedepolitiikka-termi viittaa jälkimmäiseen eli toimintapolitiikkoihin. Tiedepolitiikka on myös syytä erottaa tiedeneuvonannosta (science for policy).

Keväällä 2017 sidosryhmiltä kerättyjen näkemysten mukaan käytännössä Akatemian tärkein tehtävä on rahoituksen myöntäminen korkeatasoiseen tieteelliseen tutkimukseen. Rahoitustehtävä on Akatemian olemassaolon kulmakivi, mutta on tärkeä tarkastella sen suhdetta muihin laissa määriteltyihin tehtäviin ja näiden tehtävien hoitamisen järjestelyihin muuttuvassa toimintaympäristössä. Akatemian rahoitustehtävän järjestäminen vaikuttaa myös muihin tehtäviin. Sidosryhmäkyselyn vastauksissa myös odotettiin Akatemialta aktiivista tiedepoliittista roolia. Nykyisin rahoitustehtävä vie Akatemian toiminnasta valtaosan ja muihin tehtäviin jää merkittävästi vähemmän voimavaroja. Akatemian tehtäviä koskevilla säädösmuutoksilla voitaisiin vaikuttaa myös siihen, että yleisempään tieteellisen tutkimuksen edistämistehtävään, esimerkiksi asiantuntijuuden tai kansainvälisen yhteistyön kautta, voitaisiin suunnata nykyistä enemmän voimavaroja.

Tarve tutkittuun tietoon perustuvan päätöksenteon vahvistamiseksi on kasvanut. Tiedonvälityksen nopeutuessa ja erilaisten, myös tutkittuun tietoon ohuemmin perustuvien tietolähteiden määrän kasvaessa on tullut entistä tärkeämmäksi varmistaa, että yhteiskunnallisen päätöksenteon perusta on vahva. Tämä koskee myös ja ehkä erityisestikin tiede-, tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaa. Tutkittuun tietoon perustuva päätöksenteko edellyttää taustalleen vahvaa ja avoimesti saatavilla olevaa tietopohjaa. Tutkittuun tietoon entistä voimakkaammin nojautuva päätöksenteko edellyttää tietopohja- ja analyysitoiminnan merkittävää lisäämistä ja tiivistyvää yhteistyötä erityisesti opetus- ja kulttuuriministeriön ja sen hallinnonalan toimijoiden välillä tietopohjan vahvistamiseksi. Hallinnonalan organisaatioista erityisesti Suomen Akatemialla on tietopohjaan ja analyysitoimintaan liittyvää perinteistä osaamista, jota on hyödynnetty päätöksenteon tukena tähänkin asti. Digitalisaation myötä tiedontuotannossa ja analyysitoiminnassa siirrytään kohti reaaliaikaisuutta ja aineistojen merkitys, niiden avoimuus ja yleisemmin avointen toimintatapojen merkitys korostuu paitsi tieteessä, myös politiikkatoiminnassa. Koska olemassa olevat ja kerättävät tietomassat ovat erittäin laajoja ja toimintaympäristömme muutokset ovat kasvavassa määrin monimutkaisia, edellyttää tietopohjan hyödyntäminen entistä moninaisempaa osaamista ja jakamista. Jatkossa tarvitaan entistä tukevampaa tiedon tuottamiskykyä mutta kenties vielä enemmän kykyä vetää johtopäätöksiä käsillä olevasta tietopohjasta saattaen yhteen myös erilaisia intressejä esimerkiksi strategisten valintojen tekemiseksi. Tiedepolitiikassa tämä edellyttää syvällistä yhteistyötä opetus- ja kulttuuriministeriön, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja Suomen Akatemian välillä.

On selvää, että Akatemian toimielinten luottamushenkilöt eivät voi käyttää nykyistä suurempaa osaa ajastaan toimielintyöhön. On myös tärkeää löytää keinoja, joilla toimikuntien työssä rahoituspäätösten rinnalla korostuisivat nykyistä enemmän myös muut esimerkiksi toimikuntien hakemusten ja hankkeiden loppuraporttien pohjalta muodostuvan asiantuntemuksen hyödyntämiseen liittyvät tiedepoliittiset tehtävät.

Kansallisesti tarvitaan vahvaa toimijaa avointen toimintatapojen edistämisessä tutkimus- ja innovaatiojärjestelmässä. Ottaen huomioon Akatemian nykyiset tehtävät ja pohdinnan tehtävämäärittelyn painopisteistä entistä vahvempi avoimuuden edistäminen kansallisella ja kansainvälisellä tasolla sopii luontevasti osaksi Akatemian toimintaa.

Pidemmällä tähtäimellä tavoiteltavaa on, että selvitetään mm. digitalisaation tuomia mahdollisuuksia keventää Akatemian rahoitukseen liittyviä käytäntöjä toiminnan laatua heikentämättä, mistä saattaa syntyä tarpeita myös lainsäädännön muutoksiin myöhemmässä vaiheessa.

Tieteelliset toimikunnat

Suomen Akatemian toimikuntien toimintaa ja tehtäviä on uudistettu edellisen kerran merkittävästi vuonna 1995, jolloin toimikuntien määrää vähennettiin ja niissä toimivien luottamushenkilöiden määrää supistettiin.

Akatemian tieteellisten toimikuntien keskeisimpiä tehtäviä on rahoituksen valmistelu ja siitä päättäminen ulkopuolisen vertaisarvioinnin pohjalta. On ensiarvoisen tärkeää, että toimikuntien jäsenillä tulee olla lavea ja korkeatasoinen tieteellinen asiantuntemus.

Käytännön toimikuntatyö on muuttunut kahdessakymmenessä vuodessa ja kehittynyt monin tavoin. Rahoitushakemusten arviointiprosessia on jatkuvasti kehitetty, kansainvälisten asiantuntijoiden muodostamat paneelit on tuotu keskeiseksi osaksi hakemusten arviointia ja päätöksentekokriteerit ovat monipuolistuneet. Samaan aikaan tieteellinen tutkimus ja sen tekemisen tavat ovat uudistuneet. Tutkimus- ja innovaatiojärjestelmässä on tapahtunut merkittäviä rakenteellisia uudistuksia muun muassa uuden yliopistolain ja tutkimuslaitosuudistuksen muodossa. Lisäksi tutkimusrahoituksen pitkään jatkunut kasvu on taittunut ja se on aiheuttanut kilpailun kiristymistä Suomen Akatemian rahoitusinstrumenteissa. Suomen Akatemian toimikuntien päätösten haasteeksi on yhä vahvemmin noussut se, että vain pieni osuus korkeatasoisista hakemuksista voidaan rahoittaa.

Lain määrittelyn mukaisesti toimikunnat hoitavat Akatemian tehtäviä kukin omalla toimialallaan. Akatemian tehtävät ovat monimuotoinen kokonaisuus, johon kohdistuu painopisteen muutostarpeita. Nykyinen säädösmuotoilu voisi pahimmillaan johtaa hyvin hajanaisesti ja ristiriitaisestikin toimiviin toimikuntiin. Ottaen huomioon kasvavat tarpeet monitieteelliselle ja toimialarajat ylittävälle tutkimukselle on Akatemian toiminnan laadun, vaikuttavuuden ja yhtenäisyyden varmistamiseksi tärkeää kehittää Akatemian toimintaa kokonaisuutena, jonka keskeinen osa tieteelliset toimikunnat ovat. Tieteellisillä toimikunnilla tulisi jatkossakin olla merkittävä rooli toimialansa kehittäjinä rahoitustehtävän lisäksi. Vastaaviin muutostarpeisiin on vastattu esimerkiksi Alankomaiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan viimeaikaisissa tutkimusrahoitusorganisaatioiden uudistuksissa kokoamalla toimintaa aiempaa yhtenäisemmäksi ja

tiivistämällä yhteistyötä toimikuntien välillä. On myös havaittavissa, että toimikuntien lain nojalla annetussa asetuksessa määritelty nykyinen toimikuntajako neljään ei parhaalla mahdollisella tavalla vastaa muuttuneen toimintaympäristön tarpeisiin esimerkiksi monitieteisyyden osalta. Samaan aikaan on todettava, että monitieteisyyden ja tieteidenvälisyyden edistäminen edellyttää lisäksi muitakin toimia kuin toimikuntajaon muuttamisen asetuksella. Nämä liittyvät Akatemian toiminnan organisointiin ja toimintatapoihin, joihin vaikutetaan tehokkaimmin johtosäännön, työjärjestyksen ja muun ohjeistuksen kautta.

Toimielinten nimitysprosessia on tarpeen kehittää avoimemmaksi ja läpinäkyvämmäksi. Toimikuntien jäsenmäärä on säädöksissä ollut joustava mutta käytännössä toimikunnat ovat olleet samankokoisia huolimatta siitä, että hakemusmäärät ja siten työtaakka eri toimikuntien välillä ovat olleet hyvin erisuuruisia. Toimikuntien jäsenet valitaan jatkossakin siten, että heillä on laajempi kuin omaan tieteenala- tai organisaatiotaustaan perustuva ymmärrys tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän tarpeista ja kehityksestä. Tämä olisi entistä tärkeämpää tilanteessa, jossa toimikuntien määrä supistettaisiin neljästä toimikunnasta kolmeen.

Akatemian toimielinten kokoonpanot ja toimikaudet vaihtelevat jossain määrin. Toimielinten kokoonpanojen ja toimikausien pituuden eroille on selkeät tarkoituksenmukaisuus- ja tarpeellisuusperusteet. Harkinnassa on tasapainoiltava jatkuvuuden varmistamisen ja aktiivitutkijoiden osallistumismahdollisuuksien ja päätöksenteon esteettömyyden välillä. Toiminnan pitkäjänteisyyden varmistamiseksi on tarkoituksenmukaista säilyttää mahdollisuus Akatemian hallituksen ja strategisen tutkimuksen neuvoston jäsenillä kahteen peräkkäiseen toimikauteen. Toimikuntiin taas on tärkeää pystyä edelleenkin valitsemaan jäseniksi myös aktiivitutkijoita, joiden työn edellytysten näkökulmasta toimikauden rajaaminen yhteen täyteen kauteen parantaisi toimikuntatyön kiinnostavuutta. Sitoutuminen toimikuntajäsenyyden varsin suureen työmäärään ja jäsenyyteen liittyvät hakurajoitukset koskisivat tällöin vain yhtä kolmivuotisjaksoa. Akatemiassa on pidetty suositeltavana, että toimielinten jäsenet eivät hakisi Akatemian rahoitusta. Tämä suositus on esitetty nykyisten toimielinten jäsenille näiden aloittaessa toimintansa. Lisäksi toimikausien peräkkäisyyden rajaamisella tuettaisiin toimikuntien uudistumiskykyä. Toiminnan jatkuvuuden varmistamisesta voidaan huolehtia uudistuvan nimitysprosessin vuoksi entistä varhaisemmalla ja syvällisemmällä perehdyttämistyöllä.

Suomen Akatemiasta annetun valtioneuvoston asetuksen nykytilan arviointi

Suomen Akatemiasta annetun lain nojalla on annettu valtioneuvoston asetus Suomen Akatemiasta. Asetuksessa säädetään tieteellisten toimikuntien määrästä ja nimistä. Nykytilan arvioinnissa yllä esitettyihin muutostarpeisiin vastaamiseksi tarvitaan lisäksi asetustason muutoksia. Keskeisimpänä näistä olisi siirtyminen nykyisestä neljästä toimikunnasta kolmeen. Muutoksella parannettaisiin osaltaan Akatemian kykyä tukea lisääntyvää monitieteisyyttä ja tieteidenvälisyyttä.

Nykyisin rahoitushakemukset jakautuvat neljän toimikunnan kesken alla olevassa taulukossa esitetyllä tavalla. Taulukkoon on myös arvioitu alustavasti, miten hakemukset jakautuisivat uudessa kolmen toimikunnan mallissa. Arvio on suuntaa-antava. Hakemusmäärien jakautuminen vaikuttaa toimikuntien jäsenten työmäärään, koska hakemusprosessi muodostaa merkittävän osan toimikuntien työstä.

TOIMIKUNTA	HAKEMUSMÄÄRÄ 2012—2016	PROSENTTIOSUUS HAKEMUKSISTA	ARVIO PROSENTTIOSUUKSISTA UUDISTUKSEN JÄLKEEN
Kulttuuri ja yhteiskunta	4 984	28,4 %	28,4 %
Luonnontieteet ja tekniikka	6 870	39,2 %	39,2 %
Biotieteet ja ympäristö	2 920	16,6 %	32,4 %
Terveys	2 773	15,8 %	

Muutos tukisi myös kansainvälistä yhteistyötä. Suomen tavoitteena on, että tutkijamme menestyisivät jatkossa entistä paremmin EU:n tutkimuksen ja innovaatioiden puiteohjelman rahoitushauissa. Puiteohjelman perustutkimusosion eli Euroopan tutkimusneuvoston kanssa samansuuntaiset toimeenpanon välineet ja rakenteet eli lain nojalla annetun asetuksen muuttaminen toimikuntien määrän ja nimien osalta tukisivat tämän tavoitteen saavuttamista.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esitetyillä muutoksilla Suomen Akatemian hallinnolliseen asemaan, tehtäviin sekä tieteellisiin toimikuntiin on tavoitteena mahdollistaa toimintaympäristön muutosten huomiointi Akatemian toiminnan kehittämisessä aiempaa paremmin. Edelleen tavoitteena on parantaa yhteiskunnallisen päätöksenteon perustaa sekä varmistaa parhaat edellytykset Akatemian laadukkaalle, tehokkaalle, uudistumiskykyiselle ja luottamusta nauttivalle toiminnalle.

Akatemian hallinnon ja johtamisen uudistamisella halutaan parantaa edellytyksiä Akatemian kokonaisvaltaiselle strategiselle johtamiselle ja Akatemian kyvylle kokonaisuutena vastata nykyistä paremmin toimintaympäristön muutoksiin.

Uudistuksella tavoitellaan sitä, että Suomen Akatemian toimikuntatyöllä ja -rakenteella voidaan vastata tieteen edistämisen tulevaisuuden tarpeisiin parhaalla mahdollisella tavalla ottaen huomioon tieteen korkean kansainvälisen laadun, vaikuttavuuden ja uudistumisen tukemisen.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Laki ja asetus Suomen Akatemiasta määrittelevät Akatemian toiminnan puitteet. Edelleen Akatemian toimintaa ohjataan opetus- ja kulttuuriministeriön tulosohjauksella. Näiden lisäksi Akatemian johtosääntö, työjärjestys ja yleinen toimintakulttuuri määrittävät Akatemian toimintaa. Yllä esitettyjen tavoitteiden saavuttamisen yhtenä edellytyksenä on, että säännökset tukevat muun muassa toimintaympäristön muutosten parempaa huomiointia ja Akatemian kokonaisvaltaista strategista johtamista.

Säädösmuutosten rinnalla tarvitaan kuitenkin myös Akatemian ohjauksen sekä toimintatapojen ja -kulttuurin kehittämistä tukemaan yllä esitettyjen tavoitteiden saavuttamista. Keskeistä tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta on myös Akatemian tiivis vuorovaikutus muun yhteiskunnan kanssa.

Ohjauksen ja toimintatapojen kehittämistä vaihtoehtona säädösmuutoksille on tarkasteltava siitä näkökulmasta, voitaisiinko niillä tukea yllä mainittujen tavoitteiden saavuttamista riittävässä määrin. Näin ei arvioida olevan, koska Akatemian säädöksiin pohjautuvat tehtävät ja toimielinten toimialajako määrittelevät Akatemian toiminnalle reunaehdot, jotka parhaimmillaan mahdollistavat muutokset ja toisaalta pahimmillaan estävät kehittämisen.

3.3 Keskeiset ehdotukset

Suomen Akatemian hallinnollisen aseman määrittelyä muutettaisiin vastaamaan paremmin sen nykyistä tosiallista ja jatkossa vahvistuvaa asemaa tieteen ja tutkimuksen asiantuntijaorganisaationa. Ehdotettu muutos myös korvaisi nykyisen lain kieliasun vanhahtavan muotoilun.

Akatemian lakisääteistä tehtävämäärittelyä selkiytettäisiin kokoamalla tehtävät kolmen kohdan listaksi. Tehtävien muotoilun muuttaminen myös tukisi 1 §:ssä ehdotettua muutosta Akatemian toimimisesta asiantuntijaorganisaationa.

Tieteellisiä toimikuntia koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi tehtävämäärittelyn, toimikausien ja kuulemismenettelyn osalta. Toimikuntien tehtävistä esitetään lain lisäksi määrättävän tarkemmin Akatemian johtosäännössä. Toimikuntajäsenten toimikausien osalta muutoksessa sama henkilö voitaisiin määrätä toimikunnan jäseneksi vain yhdeksi toimikaudeksi pois lukien tilanne, jossa henkilö on toimikunnan jäsen yhden kauden ja välittömästi sen jälkeen tai sitä ennen yhden kauden toimikunnan puheenjohtaja.. Peräkkäisten toimikausien määrän rajaamisella yhteen, tai puheenjohtajan kohdalla kahteen, tehtäisiin toimikuntatyö myös jatkossa houkuttelevaksi aktiivitutkijoille, kun lähtökohtaisesti toimikuntatyö sitoisi jäseniä vain kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tahoja, joita tulisi kuulla ennen toimielinnimityksiä, esitetään laajennettavaksi kattamaan korkeakoulut, valtion tutkimuslaitokset sekä tiede-, tutkimus- ja kehittämistoiminnan viranomaiset ja yhteisöt.

Hallintovirastoa koskevan säännöksen sanamuotoa korjattaisiin siten, että hallintovirasto vastaa asioiden valmistelusta sekä päätösten esittelystä, ratkaisusta ja toimeenpanosta siten, kuin tässä laissa tarkemmin muualla säädetään.

Muutokset valtioneuvoston asetukseen Suomen Akatemiasta

Lain nojalla annettua valtioneuvoston asetusta Suomen Akatemiasta ehdotetaan myös muutettavaksi. Asetuksessa säädettäisiin tieteellisten toimikuntien määrän rajaamisesta kolmeen ja toimikuntien nimien muuttamisesta tämän mukaisesti.

Ehdotus uusien kolmen toimikunnan nimiksi perustuu uudistuksen valmisteluvaiheessa tehtyihin selvityksiin toimintaympäristön muutoksista ja hakemusten tieteenalojen jakautumisesta toimikunnittain, sidosryhmien kuulemisessa tehtyihin havaintoihin sekä kansainvälisestä vertailusta toimikuntien toimialajaossa. Akatemian hallitus päättäisi edelleenkin toimikuntien toimialaluokittelusta, jonka tehtävänä on kuvata yleisellä tasolla kunkin toimikunnan toimiala. Toimikuntien toimialaluokituksen tulisi jatkossakin olla joustava, jotta voitaisiin vastata muut-

tuviin tarpeisiin. Toimialaluokittelu kertoo rahoituksen hakijalle, mihin toimikuntaan hakemus olisi soveliain osoittaa. Hakemusten tutkimusalojen pohjalta Akatemia muodostaa hakemusten käsittelyn kannalta soveliaimman jaon arviointipaneeleihin ja jatkaa edelleen myös useamman toimikunnan alueeseen kuuluvien paneelien käyttöä hakemusten arvioinnissa.

4 Esityksen vaikutukset

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksellä voisi kaikkien tavoitteiden toteutuessa olla merkittävä vaikutus suomalaisen tutkimusjärjestelmän vahvistumiseen. Muutoksilla voitaisiin myös parantaa tutkittuun tietoon perustuvan päätöksenteon edellytyksiä ja siten myötävaikuttaa siihen, että suomalainen yhteiskunta on aiempaa paremmin valmistautunut tulevaisuuden muutoksiin.

Esitettyjen muutosten yhtenä tavoitteena olevalla itsenäisistä toimielimistä koostuvan Akatemian entistä yhtenäisemmällä toiminnalla olisi todennäköisesti myönteinen vaikutus Akatemian kykyyn huomioida entistä paremmin tieteen ja tutkimuksen uudistuminen. Samalla kyettäisiin vastaamaan tarpeeseen lisätä tieteenalarajat ylittävää yhteistyötä ja säilyttämään toimielinten itsenäinen identiteetti.

Esitetyn lain nojalla annettavaksi esitetyn asetuksen voidaan arvioida vaikuttavan myönteisesti Akatemian kykyyn toimia tieteenalarajat ylittäen. Vähentämällä toimikuntien määrää neljästä kolmeen parannettaisiin osaltaan Akatemian mahdollisuuksia vastata monitieteisyyteen ja muihin tieteen muuttuviin tarpeisiin nykyistä paremmin.

Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä voidaan arvioida olevan erittäin vähän välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Välillisiä taloudellisia hyötyjä voidaan arvioida syntyvän Akatemian parantuvasta kyvystä toimia yhtenäisemmin ja kyvystä vastata nykyistä paremmin toimintaympäristön nopeisiin muutoksiin.

Esitetyn lain nojalla annettavaksi esitetyn asetuksen mukaisen toimikuntien määrän laskun myötä myös toimikuntien jäsenten korvauksiin käytettävät menot todennäköisesti pienenisivät, mutta tämä muutos olisi marginaalinen.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esitetyillä muutoksilla Akatemian tehtäviin ja toimintaan olisi vaikutusta Akatemian toimintaan hallintovirastona. Akatemia on jo käynnistänyt hallintovirastoa koskevan organisaatiouudistuksen valmistelun, joka kytkeytyy myös esitetyn lain nojalla annettavaksi esitettyyn asetukseen ja sen toimikuntajakoon. Lyhyellä tähtäimellä muutosten voidaan arvioida haastavan yli 20 vuotta samanlaisessa organisaatiorakenteessa toimineen viraston ja sen henkilöstön toimintaa mutta pidemmällä tähtäimellä muutosten voidaan arvioida parantavan viraston toimintakykyä. Joustavuuden lisääminen mahdollistaisi uusien tehtävien tehokkaan toteuttamisen.

Akatemian hallintovirastossa tieteellisiä toimikuntia tukevan toimikuntayksikkörakenteen tarkistaminen vastaamaan kolmea toimikuntaa antaisi mahdollisuuden tiettyjen toimintojen uu-

delleenjärjestämiseen ottaen huomioon ennusteet valtion virastojen toimintamenomäärärahojen tasosta.

Vaikutukset eri sukupuolten kannalta

Akatemian toimielinten kokoonpanossa noudatetaan säännöksiä sukupuolten tasavertaisesta edustuksesta toimielimiä asetettaessa. Akatemian hallintoviraston noin 140 henkilöstä hieman alle 30 % on miehiä. Näiltä osin esityksen ei arvioida vaikuttavan epäedullisesti minkään sukupuolen asemaan.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Suomen Akatemia hallintoviraston työryhmä valmisteli loppuvuodesta 2016 raportin, jossa käsiteltiin toimintaympäristössä tapahtuneita muutoksia sekä kuvattiin esille nousseita kehitysmahdollisuuksia. Työryhmän raportti oli tarkoitettu jatkokeskustelun pohjaksi Suomen Akatemian toimikuntatyön kehittämisessä. Raportissa esiteltiin viisi erilaista mallia toimikuntarakenteen kehittämiseksi. Suomen Akatemian hallitus lähetti opetus- ja kulttuuriministeriölle raporttiin liittyvän kannanoton joulukuussa 2016.

Opetus- ja kulttuuriministeri Grahn-Laasonen asetti 1.2.2017 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus toimista Suomen Akatemian toimikuntatyön ja -rakenteen kehittämiseksi Akatemian hallintoviraston laatiman raportin pohjalta. Ryhmässä oli edustus ministeriöstä ja Suomen Akatemiasta. Ryhmä velvoitettiin kuulemaan sidosryhmiä valmistelun edetessä.

Maaliskuussa 2017 ryhmä järjesti tilaisuuksia, joissa tiedeyhteisön ja muiden sidosryhmien kanssa käytiin keskustelua kehittämistoimista. Tilaisuuksiin osallistuivat Professoriliitto, Suomalainen Tiedeakatemia, Suomen Tiedeseura, Svenska Tekniska Vetenskapsakademien, Teknillisten Tieteiden Akatemia, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene, Suomen yliopistot Unifi, Tieteentekijöiden liitto ja Tieteellisten seurain valtuuskunta.

Työryhmä keräsi toukokuussa 2017 sidosryhmien näkemyksiä kehitystyöhön kyselyllä. Kyselyyn saatiin noin 700 vastausta, joita käytettiin valmistelun pohjana. Kyselyyn vastanneista valtaosa edusti yliopistojen professorikuntaa sekä muuta tutkimus- ja opetushenkilökuntaa. Kyselyssä kartoitettiin sidosryhmien näkemyksiä Akatemian tehtävistä, toimikuntarakenteesta sekä toimikuntatyön ja rahoitustoiminnan kehittämisestä.

Sidosryhmien näkemykset suuresta luottamuksesta Akatemian rahoitustoimintaan määrittivät sitä, mistä asioista valmistelussa on pidettävä kiinni. Tieteidenvälisyyttä ja ilmiöpohjaisuutta on tuettava nykyistä paremmin ja tieteen uudistumiskyky on varmistettava kehittämistyössä. Sidosryhmät odottivat Akatemian toimikunnilta aktiivisempaa roolia tiedepoliittisessa keskustelussa yhdessä muiden sidosryhmien kanssa. Lisäksi toimielinten valintaprosessien läpinäkyvyyttä ja avoimuutta toivottiin lisättävän. Sidosryhmien enemmistö piti siirtymistä kolmen tieteellisen toimikunnan malliin perusteltuna mm. tieteidenvälisyyden ja kansainvälisen yhteistyön käytäntöjen näkökulmista.

Syyskuussa 2017 työryhmä pyysi erikseen näkemyksiä kirjallisesti maa- ja metsätalousministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, val-

tioneuvoston kanslialta, työ- ja elinkeinoministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä sekä puolustusministeriöltä. Saatuja näkemyksiä hyödynnettiin muutosehdotusten viimeistelyssä.

Suomen Akatemian hallitus käsitteli asiaa useissa kokouksissaan ja lähetti työryhmälle näkemyksiään 23.2.2017 ja 29.6.2017. Kirjeissään Akatemian hallitus korosti kansainvälistä vertaisarviointia, tieteellistä ja tiedepoliittista asiantuntemusta, laadukasta toimikuntatyötä, avoimia toimielinten nimitysprosesseja sekä kansainvälisyyden vahvistamista.

Suomen Akatemian hallintovirastossa henkilöstötilaisuuksissa toimikuntauudistusta käsiteltiin kolmessa henkilöstötyöpajassa, jotka järjestettiin 26.9.2016, 20.1.2017 ja 9.5.2017. Kahden ensimmäisen työpajan tuloksia hyödynnettiin jo hallintoviraston raportin viimeistelyssä. Kolmannessa työpajassa keskityttiin toimikuntien työlle tärkeisiin toimintaympäristön muutoksiin sekä niihin tekijöihin, jotka ovat tarpeen ottaa huomioon toimikuntarakenteen ja toimikuntien tiedepoliittisen toiminnan kehittämisessä. Lisäksi henkilöstölle on järjestetty keskustelutilaisuuksia kehittämistyön aikana. Näihin osallistuivat myös uudistuksen valmisteluryhmän opetus- ja kulttuuriministeriön edustajat.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyysi lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi laista Suomen Akatemiaa koskevan lain muuttamisesta ja luonnoksesta Suomen Akatemiaa koskevan asetuksen muuttamisesta 13.11.—18.12.2017 välisenä aikana. Luonnoksista saatiin määräaikaan mennessä lausunnot yhteensä 41 lausunnonantajalta. Lausunnonantajat pitivät luonnoksia muutosehdotuksiksi pääosin kannatettavina. Lausunnonantajat pitivät ehdotettavia uudistuksia perusteltuina ja valmisteluprosessin aikaista vuorovaikutusta hyvänä.

Ehdotettu siirtyminen kolmen toimikunnan malliin sai lähes varauksettoman kannatuksen lausunnonantajilta. Sitä pidettiin hyvänä kehityssuuntana niin kansainvälisten esimerkkien kuin monitieteisyyden ja tieteidenvälisyyden näkökulmista tarkasteltuna. Samoin valtaosa lausunnonantajista kannatti toimikuntien jäsenten toimikausien rajaamista kerrallaan yhteen (puheenjohtajan kohdalla kahteen peräkkäiseen) kauteen. Tätä perustelee lausunnonantajien mukaan tavoite houkutella aktiivitutkijoita edelleen toimikuntien jäseniksi, vaikka muutos haastaisikin toiminnan jatkuvuutta. Myös toimikuntajäsenten nimitysprosessin avoimuuden lisäämistä pidettiin yleisesti kannatettavana. Ammattikorkeakoulut ja Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene korostivat lausunnoissaan ammattikorkeakoulujen parempaa huomioimista Akatemian toiminnassa. Tämä on huomioitu lopullisessa esityksessä.

Lausunnoissa nostettiin esiin kysymys Akatemian tiedepoliittisesta roolista ja muotoilua on lausuntojen perusteella selvennetty ja tarkennettu hallituksen esityksen lopullisessa versiossa. Myös toimikuntien jäsenmääriä kommentoitiin lausunnoissa sekä puoltaen ehdotettua, ehdottaen pienempää määrää että ehdottaen suurempaa jäsenmäärää. Ottaen huomioon arvion työn jakautumisesta ehdotettavien kolmen toimikunnan välillä tässä esityksessä on päädytty pitäytymään jäsenmäärässä nykytilan mukaisessa vaihtoehdossa, jossa toimikuntiin nimetään puheenjohtaja ja enintään 10 muuta jäsentä.

Lausunnoissa kiinnitettiin huomioita myös asioihin, jotka eivät liity suoraan säädöksiin vaan Akatemian sisäiseen toimivaltaan kuuluviin asioihin ja toimintatapoihin. Lausuntojen viestit on toimitettu Akatemialle, joka on todennut ottavansa ne uudistuksen toimeenpanossa huomioon. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi toimialajaottelu toimikuntien välillä, hakemusarviointi-

prosessin kehittäminen, arviointipaneelien ja toimikuntien välisen työnjaon muutokset (esimerkiksi se, että arviointipaneelit asettavat hakemukset myös paremmuusjärjestetykseen) sekä toimikuntien tutkimuksen kansainvälistymistä tukevan tehtävän vahvistaminen. Opetus- ja kulttuuriministeriö järjesti lausuntokierroksen jälkeen keskustelutilaisuuden muutosehdotuksista 8.1.2018 lausuntopyynnön saaneille tahoille. Tilaisuudessa käytiin läpi lausuntojen keskeinen anti, keskusteltiin sidosryhmien huomioista esitysluonnoksesta ja todettiin lausuntokierroksen perusteella tehtävät johtopäätökset hallituksen esitystä koskien.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. *Hallinnollinen asema*. Pykälää esitetään muutettavaksi siten, että Akatemian asemaksi määriteltäisiin tieteen ja tutkimuksen asiantuntijaorganisaatio, joka kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan. Muutos vastaisi Akatemian tosiasiallista asemaa nykyistä lakisääteistä määrittelyä paremmin.

2 §. *Tehtävät*. Suomen Akatemian tehtävänä olisi myös jatkossa tieteen ja tutkimuksen edellytysten tukeminen sekä rahoituksella että tarjoamalla asiantuntijapalveluja tutkimus- ja innovaatiokentän eri toimijoille. Akatemialain 2 §:n tehtävien määrittelyä esitetään muutettavaksi siten, että Akatemian tehtäväkokonaisuus kävisi nykyistä selkeämmin esiin pykälästä ja määrittelymuutos parantaisi Akatemian mahdollisuuksia vastata toimintaympäristön muutosten aiheuttamiin tarpeisiin.

Ehdotuksen 2 §:n mukaan Akatemian tehtävänä olisi 1) tieteellisen tutkimuksen ja tutkimusedellytysten sekä niiden hyödyntämisen edistäminen rahoittamalla niitä ja osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön ja 2) toimia asiantuntijana tiedepolitiikan kehittämisessä ja toimeenpanossa. Lisäksi 3) Akatemian tulisi suorittaa muut asiantuntijatehtävät, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella tai jotka opetus- ja kulttuuriministeriö sille antaa.

Akatemian rooli tieteen ja tutkimuksen edellytysten tukijana toteutuu käytännössä sekä rahoitustoiminnan että asiantuntijaorganisaation tarjoamien palvelujen kautta. Tehtäviään Akatemia hoitaa tiiviissä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Rahoitustoiminnassa Akatemian hallitus päättää valtion talousarvion puitteissa rahoituksen osoittamisesta eri rahoitusmuotoihin ja mm. toimikuntien rahoitusosuuksista sekä rahoituksesta kansainväliseen yhteistyöhön ja akatemiaohjelmiin. Lisäksi se päättää tutkimusrahoituksen päätösten perusteista, joissa määritellään yleiset rahoituksen tavoitteet (esimerkiksi tutkimuksen laadun, vaikuttavuuden ja uudistumisen edistäminen) sekä eri rahoitusmuotojen keskeiset tavoitteet. Nämä linjaukset ovat keskeinen osa Akatemian tiedepoliittista roolia.

Suomen Akatemian luottamuselimet (toimikunnat, tutkimusinfrastruktuurikomitea ja jaostot sekä Akatemian yhteydessä toimiva Strategisen tutkimuksen neuvosto) valitsevat rahoitettavat hakemukset kansainvälisen vertaisarvioinnin pohjalta.

Akatemian toinen keskeinen tehtävä on toimia asiantuntijana tiedepolitiikan kehittämisessä ja toimeenpanossa. Tätä tukee myös sidosryhmiltä valmistelussa saatu palaute. Yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa tiiviissä yhteistyössä tuotetut Tieteen tila -selvitykset ja niiden suositukset ovat esimerkki Akatemian tiedepoliittisesta toiminnasta, jonka vahvistaminen palvelisi korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja ministeriöiden työtä. Tavoitteena on, että Akatemia voisi jatkossa laajentaa tällaista toimintaa.

Akatemian tehtäviä koskien ei enää säädettäisi yksityiskohtaisesti rahoitusinstrumenttitasolla, kuten voimassa olevan lain 2 §:ssä on säädetty esimerkiksi tutkijankoulutuksen rahoittamisesta. Akatemia voisi kuitenkin jatkossakin rahoittaa sellaista toimintaa.

5 §. *Tieteelliset toimikunnat*. Voimassa olevan lain mukaan Akatemiassa on asetuksella säädettävät tieteelliset toimikunnat. Pykälän 1 momenttiin esitetään tehtäväksi muutos, jonka mukaan toimikuntien tehtävänä olisi tutkimuksen rahoitus sekä rahoituksen vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden seuranta, tutkimuksen edistämistoiminnan suunnittelu yhdessä Akatemian muiden toimielinten kanssa. Lisäksi muuten tehtävistä voitaisiin määrätä tarkemmin johtosäännössä. Muutos tukisi entistä yhtenäisemmän Akatemian muotoutumista ja siten asetettujen tavoitteiden saavuttamista samalla säilyttäen toimikuntien päätösvallan erityisesti rahoituksessa ja tutkimuksen edistämisessä. Kuten tähänkin asti, lain 2 §:ssä määritellyt Akatemian tehtävät koskisivat Akatemian kaikkia toimielimiä. Tämä ei kuitenkaan koskisi strategisen tutkimuksen neuvostoa. Toimikuntien kokoonpanosta säädettäisiin jatkossakin lailla.

Pykälän 2 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että samaa henkilöä ei voitaisi määrätä toimikunnan jäseneksi kahdeksi toimikaudeksi peräkkäin. Edelleen esitetään, että sama henkilö voitaisiin määrätä puheenjohtajaksi ja jäseneksi enintään kahdeksi toimikaudeksi peräkkäin, jos hän toimii puheenjohtajana toisen näistä kausista. Näillä muutoksilla tehtäisiin toimikuntatyötä jatkossakin houkuttelevaksi aktiivitutkijoille, kun lähtökohtaisesti toimikuntatyö sitoisi jäseniä vain kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lisäksi muutoksella tuettaisin toimikuntien uudistumiskykyä. Toimikuntien jäsenmääräksi esitetään puheenjohtajaa ja enintään 10 muuta jäsentä, kuten tähänkin asti. Uudistuksen myötä toimikuntien työmäärän voidaan arvioida jakautuvan entistä tasaisemmin kolmen toimikunnan välillä ja siten jäsenmäärän yhdenmukaisuus on entistä selvemmin perusteltu.

Pykälän 3 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että toimikuntien asettamisprosessissa olisi kuultava korkeakouluja (eli yliopistoja ja ammattikorkeakouluja), keskeisiä valtion tutkimuslaitoksia, tutkimus- ja kehittämistyötä edustavia viranomaisia ja yhteisöjä, keskeisiä tieteellisiä seuroja ja tiedeakatemioita. Tätä muotoilua tukee myös sidosryhmiltä saatu palaute.

Pykälästä esitetään lisäksi poistettavaksi 4 momentti puheenjohtajan yleistoimivallasta asioissa, jotka eivät ole periaatteellisia tai vaikutuksiltaan laajakantoisia, koska valtuutus on tarkoituksenmukaisempaa hoitaa 12 § nojalla annettavalla Suomen Akatemian johtosäännöllä, kuten muidenkin Akatemian toimielinten osalta.

8 §. *Hallintovirasto*. Pykälään esitettävä muutos olisi luonteeltaan lähinnä tekninen, mutta se selkiyttäisi hallintoviraston toimivaltaa 12 § nojalla annettavissa valtuutussäännöksissä. Hallintovirastoa koskevan säännöksen sanamuotoa korjattaisiin siten, että hallintovirasto vastaa asioiden valmistelusta sekä päätösten esittelystä ja toimeenpanosta. Hallintovirasto ratkaisisi lisäksi asiat, jotka koskevat hallintovirastoa tai toimielinten päätöksiin liittyviä vähäisiä muutoksia. Tämä muutos täsmentäisi valtuutussäännöksiä ja tekisi ne tarkkarajaisemmiksi, jolloin 12 § mukaisesti voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä ja määräyksiä toimivaltakysymyksistä asetuksella, johtosäännöllä tai työjärjestyksellä.

12 §. *Tarkemmat säännökset ja määräykset*. Pykälän 2 ja 3 momentti esitetään yhdistettäväksi valtuutussäännösten selkiyttämiseksi ja yksinkertaistamiseksi. Lakia ja asetusta täydentäviä määräyksiä voitaisiin antaa johtosäännöllä ja työjärjestyksellä. 12 § nojalla Suomen Akatemian hallitus voisi johtosäännössä vahvistaa toimielinten puheenjohtajien toimivallan tai hallintoviraston ratkaisuvallan asioissa, jotka eivät ole periaatteellisia tai vaikutuksiltaan laajakantoisia tai joiden ratkaisu olisi lähinnä rutiiniluonteista. Johtosäännössä voidaan määrätä, että toimielimen puheenjohtaja ratkaisee rahoituspäätöksen muuttamista koskevan asian, kun päätös ei sisällä merkittävää harkintavallan käyttöä. Vähäisissä asioissa toimivalta voidaan siirtää

hallintovirastolle. Strategisen tutkimuksen neuvoston osalta toimivallan siirto voidaan tehdä vain neuvoston esityksestä.

2 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2018. Voimaantuloajankohdassa on otettu huomioon Suomen Akatemian nykyisten toimielinten toimikauden päättyminen vuoden 2018 lopussa ja uusien toimielinten nimitysprosessin edellyttämä valmisteluaika. Uudet toimielimet olisi tarkoituksenmukaista saada nimitettyä noin puoli vuotta ennen toimikauden alkamista, jotta toimielinten jäsenillä on riittävä aika tehtäviin valmistautumiseen.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi siirtymäsäännös. Säännöksen mukaan lain 5 §:n 2 momentissa säädettyä toimikausia koskevaa rajoitusta ei sovellettaisi lain voimaan tullessa toimikunnan jäseninä oleviin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Suomen Akatemiasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen Akatemiasta annetun lain (922/2009) 1, 2, 5, 8 ja 12 §,
sellaisina kuin niistä ovat 1, 2, 8 ja 12 § laissa 482/2014, seuraavasti:

1 §

Hallinnollinen asema

Suomen Akatemia on tieteen ja tutkimuksen asiantuntijaorganisaatio, joka kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan.

2 §

Tehtävät

Akatemian tehtävänä on:
1) edistää tieteellistä tutkimusta ja tutkimusedellytyksiä sekä niiden hyödyntämistä rahoittamalla niitä ja osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön;
2) toimia asiantuntijana tiedepolitiikan kehittämisessä ja toimeenpanossa;
3) suorittaa muut asiantuntijatehtävät, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella tai jotka opetus- ja kulttuuriministeriö sille antaa.

5 §

Tieteelliset toimikunnat

Akatemiassa on valtioneuvoston asetuksella säädettävät tieteelliset toimikunnat, joiden tehtävänä on myöntää rahoitusta tieteelliseen tutkimukseen ja tutkimusedellytysten kehittämiseen sekä niiden hyödyntämiseen, seurata rahoituksen vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta, suunnitella tutkimuksen edistämistoimintaa yhdessä Akatemian muiden toimielinten kanssa sekä muulla tavoin toimia siten kuin johtosäännössä tarkemmin määrätään.

Valtioneuvosto nimittää tieteellisiin toimikuntiin kolmeksi vuodeksi kerrallaan puheenjohtajan ja enintään 10 muuta jäsentä. Toimikunta valitsee keskuudestaan ensimmäisen ja toisen varapuheenjohtajan. Toimikunnissa tulee olla monipuolinen ja korkeatasoinen tieteellinen asiantuntemus. Samaa henkilöä ei voida määrätä toimikunnan jäseneksi kahdeksi toimikaudeksi peräkkäin. Sama henkilö voidaan määrätä puheenjohtajaksi ja jäseneksi enintään kahdeksi toimikaudeksi peräkkäin, jos hän toimii puheenjohtajana toisen näistä kausista.

Ennen toimikuntien asettamista on kuultava korkeakouluja, keskeisiä valtion tutkimuslaitoksia, tutkimus- ja kehittämistyötä edustavia viranomaisia ja yhteisöjä, keskeisiä tieteellisiä seuroja ja tiedeakatemioita.

8 §

Hallintovirasto

Akatemiassa on hallintovirasto, joka hoitaa Akatemian, sen tieteellisten toimikuntien, tutkimusinfrastruktuurikomitean ja strategisen tutkimuksen neuvoston hallintoa sekä vastaa asioiden valmistelusta, päätösten esittelystä ja toimeenpanosta. Hallintovirasto ratkaisee lisäksi asiat, jotka koskevat hallintovirastoa tai toimielinten päätöksiin liittyviä vähäisiä muutoksia.

12 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkempia säännöksiä Akatemian tehtävistä, hallituksesta, tieteellisistä toimikunnista, jaostoista, infrastruktuurikomiteasta, strategisen tutkimuksen neuvostosta ja niiden toiminnasta, asioiden ratkaisemisesta ja henkilöstöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Siltä osin kuin asioista ei ole säädettävä valtioneuvoston asetuksella, voidaan niistä antaa määräyksiä hallituksen hyväksymässä johtosäännössä tai hallintovirastoa ja sen sisäistä toimintaa koskien työjärjestyksessä, jonka pääjohtaja vahvistaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2018.

Lain 5 §:n 2 momentissa säädettyä toimikausia koskevaa rajoitusta ei sovelleta tämän lain voimaan tullessa toimikunnan jäseninä oleviin.

Helsingissä 8 päivänä helmikuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen

Liitteet
Rinnakkaisteksti

Laki

Suomen Akatemiasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen Akatemiasta annetun lain (922/2009) 1, 2, 5, 8 ja 12 § sellaisina kuin niistä ovat 1, 2, 8 ja 12 § laissa 482/2014 seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
1§	1§
Hallinnollinen asema	*Hallinnollinen asema*
Suomen Akatemia on tiedehallinnon keskuselin, joka kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan.	Suomen Akatemia on *tieteen ja tutkimuksen asiantuntijaorganisaatio*, joka kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön *toimialaan*.
2§	2§
Tehtävät	*Tehtävät*
Akatemian tehtävänä on: 1) edistää tieteellistä tutkimusta ja sen hyödyntämistä	Akatemian tehtävänä on: 1) edistää tieteellistä tutkimusta ja *tutkimusedellytyksiä sekä niiden hyödyntämistä rahoittamalla niitä ja osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön*
2) kehittää kansainvälistä tieteellistä yhteistyötä	2) toimia *asiantuntijana tiedepolitiikan kehittämisessä ja toimeenpanossa*
3) toimia asiantuntijaelimenä tiedepolitiikkaa koskevissa kysymyksissä	3) suorittaa muut asiantuntijatehtävät, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella tai jotka opetus- ja kulttuuriministeriö sille antaa.
4) myöntää rahoitusta tieteelliseen tutkimukseen, tutkijankoulutukseen ja tutkimusedellytysten kehittämiseen; sekä	
5) suorittaa muut tiedepoliittiset asiantuntijatehtävät, joista valtioneuvoston asetuksella säädetään tai jotka opetus- ja kulttuuriministeriö sille antaa.	

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
5 §	5 §
Tieteelliset toimikunnat	*Tieteelliset toimikunnat*
Akatemiassa on valtioneuvoston asetuksella säädettävät tieteelliset toimikunnat, jotka hoitavat Akatemian tehtäviä kukin omalla toimialallaan.	Akatemiassa on valtioneuvoston asetuksella säädettävät tieteelliset toimikunnat, *joiden tehtävänä on myöntää rahoitusta tieteelliseen tutkimukseen ja tutkimusedellytysten kehittämiseen sekä niiden hyödyntämiseen, seurata rahoituksen vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta, suunnitella tutkimuksen edistämistoimintaa yhdessä Akatemian muiden toimielinten kanssa, sekä muulla tavoin toimia siten kuin johtosäännössä tarkemmin määrätään*.
Valtioneuvosto nimittää tieteellisiin toimikuntiin kolmeksi vuodeksi kerrallaan puheenjohtajan ja enintään 10 muuta jäsentä. Toimikunta valitsee keskuudestaan ensimmäisen ja toisen varapuheenjohtajan. Toimikunnissa tulee olla monipuolinen ja korkeatasoinen tieteellinen asiantuntemus. Sama henkilö voidaan määrätä toimikunnan puheenjohtajaksi tai jäseneksi enintään kahdeksi toimikaudeksi peräkkäin. Sama henkilö voidaan määrätä puheenjohtajaksi ja jäseneksi enintään kolmeksi toimikaudeksi peräkkäin, jos hän toimii puheenjohtajana yhden tai kaksi näistä kausista.	Valtioneuvosto nimittää tieteellisiin toimikuntiin kolmeksi vuodeksi kerrallaan puheenjohtajan ja enintään 10 muuta jäsentä. Toimikunta valitsee keskuudestaan ensimmäisen ja toisen varapuheenjohtajan. Toimikunnissa tulee olla monipuolinen ja korkeatasoinen tieteellinen asiantuntemus. *Samaa henkilöä ei voida määrätä toimikunnan jäseneksi kahdeksi toimikaudeksi peräkkäin*. Sama henkilö voidaan määrätä puheenjohtajaksi ja jäseneksi enintään *kahdeksi* toimikaudeksi peräkkäin, jos hän toimii puheenjohtajana toisen näistä kausista.
Ennen toimikuntien asettamista on kuultava yliopistoja, keskeisiä valtion tutkimuslaitoksia, tutkimus- ja kehittämistyötä edustavia viranomaisia ja yhteisöjä, keskeisiä tieteellisiä seuroja ja tiedeakatemioita.	Ennen toimikuntien asettamista on kuultava *korkeakouluja*, keskeisiä valtion tutkimuslaitoksia, tutkimus- ja kehittämistyötä edustavia viranomaisia ja yhteisöjä, keskeisiä tieteellisiä seuroja ja tiedeakatemioita.
Tieteellisen toimikunnan puheenjohtaja ratkaisee toimikunnalle kuuluvat asiat, jollei toisin säädetä tai johtosäännössä toisin määrätä.	
8 §	8 §
Hallintovirasto	*Hallintovirasto*
Akatemiassa on hallintovirasto, joka hoitaa Akatemian, sen tieteellisten toimikuntien ja tutkimusinfrastruktuurikomitean, sekä strategisen tutkimuksen neuvoston hallintoa ja vastaa asioiden valmistelusta sekä päätösten esittelystä ja toimeenpanosta.	Akatemiassa on hallintovirasto, joka hoitaa Akatemian, sen tieteellisten toimikuntien, tutkimusinfrastruktuurikomitean ja strategisen tutkimuksen neuvoston hallintoa *sekä* vastaa asioiden valmistelusta, päätösten esittelystä ja toimeenpanosta. *Hallintovirasto ratkaisee lisäksi asiat, jotka koskevat hallin-*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	tovirastoa tai toimielinten päätöksiin liittyviä vähäisiä muutoksia.
12 §	12 §
Tarkemmat säännökset ja määräykset	*Tarkemmat säännökset ja määräykset*
Tarkempia säännöksiä Akatemian tehtävistä, hallituksesta, tieteellisistä toimikunnista, jaostoista, infrastruktuurikomiteasta, strategisen tutkimuksen neuvostosta ja niiden toiminnasta, asioiden ratkaisemisesta ja henkilöstöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.	Tarkempia säännöksiä Akatemian tehtävistä, hallituksesta, tieteellisten toimikunnista, jaostoista, infrastruktuurikomiteasta, strategisen tutkimuksen neuvostosta ja niiden toiminnasta, asioiden ratkaisemisesta ja henkilöstöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.
Siltä osin kuin 1 momentissa tarkoitetuista asioista ei ole säädettävä valtioneuvoston asetuksella, voidaan niistä antaa määräyksiä hallituksen hyväksymässä johtosäännössä.	Siltä osin kuin 1 momentissa tarkoitetuista asioista ei ole säädettävä valtioneuvoston asetuksella, voidaan niistä antaa määräyksiä hallituksen hyväksymässä johtosäännössä *tai hallintovirastoa ja sen sisäistä toimintaa koskien työjärjestyksessä, jonka pääjohtaja vahvistaa*.
Akatemian hallintovirastosta ja sen sisäisestä toiminnasta annetaan tarkemmat määräykset työjärjestyksessä, jonka pääjohtaja vahvistaa.	
	————
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2018.
	Lain 5 §:n 2 momentissa säädettyä toimikausia koskevaa rajoitusta ei sovelleta tämän lain voimaan tullessa toimikunnan jäseninä oleviin.

Asetusluonnos

Valtioneuvoston asetus

Suomen Akatemiaa koskevan valtioneuvoston asetuksen (979/2009) muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
muutetaan valtioneuvoston asetusta Suomen Akatemiasta (979/2009) 1 ja 4 § seuraavasti:

1 §

Tieteelliset toimikunnat

Suomen Akatemiassa on seuraavat tieteelliset toimikunnat:
1) biotieteiden, terveyden ja ympäristön tutkimuksen toimikunta;
2) kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen toimikunta;
3) luonnontieteiden ja tekniikan tutkimuksen toimikunta

4 §

Virkojen täyttäminen ja muun henkilökunnan ottaminen

Pääjohtajan nimittämisestä säädetään Suomen Akatemiasta annetussa laissa (922/2009). Pääjohtajan virkaan nimitetty, joka on ennestään muutoin kuin määräajaksi tai rajoitetuksi ajaksi nimitetty valtion virkaan, on virkavapaana tästä virasta sen ajan, jona hän on pääjohtajan virassa. Pääjohtajalla ja tutkimuksesta vastaavalla ylijohtajalla on professorin arvonimi.
Muun henkilökunnan nimittää tai ottaa pääjohtaja, jollei johtosäännössä toisin määrätä.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.